

Διεθνής Εταιρεία Φίλων
Νίκου Καζαντζάκη
SYNTHESIS
Ενημερωτικό Δελτίο

№ 3

δεκέμβριος 2003

Οι εκδηλώσεις για τον εορτασμό της επετείου των 15 ετών από την ίδρυση της Εταιρείας που πραγματοποιήθηκαν τους τελευταίους μήνες είχαν παντού μεγάλη επιτυχία: Αθήνα (7 Νοεμβρίου), Αλγέρι (21 Οκτωβρίου), Βαρβάροι-Μυρτιά (6 και 7 Δεκεμβρίου), Βιέννη (29 Νοεμβρίου), Γενεύη (17 Δεκεμβρίου), Δαμασκός (31 Οκτωβρίου), Εριβάν (27 Σεπτεμβρίου), Κόρινθος (26 Σεπτεμβρίου), Λευκωσία (10 Δεκεμβρίου), Λονδίνο (18 Οκτωβρίου), Λουμπόμπασι (18 Σεπτεμβρίου), Μοντεβίδεο (21 Νοεμβρίου), Μόντρεαλ (19 Οκτωβρίου), Μπουένος Άιρες (18 και 20 Νοεμβρίου), Μπρισμπέν (5 Νοεμβρίου), Νέα Υόρκη (13 Νοεμβρίου), Ντακάρ (7 Οκτωβρίου), Όσλο-Βέστμπι (20 Σεπτεμβρίου), Παλαιό Ψυχικό (5 Νοεμβρίου), Παρίσι (6 Δεκεμβρίου), Ρίο ντε Τζανέιρο (14 Αυγούστου), Σαντιάγκο Χιλής (1η Σεπτεμβρίου), Σάο Πάολο (8 Αυγούστου), Στοκχόλμη (16 Νοεμβρίου), Τιφλίδα (14 Οκτωβρίου), Τορόντο (20 Οκτωβρίου), Χαρτούμ (12 και 13 Οκτωβρίου). Ευχαριστούμε όλους όσους συμμετείχαν στις εκδηλώσεις αυτές, τις δημόσιες αρχές, τις ιδιωτικές οργανώσεις και προπάντων τα μέλη μας για τη βοήθειά τους. Το επόμενο έτος θα συνεχίσουμε τις εκδηλώσεις σε νέες χώρες (Εσθονία, Αιθιοπία, Μαδαγασκάρη, Τουρκία). Εξάλλου, θα διοργανώσουμε δύο συνέδρια: το ένα στη Γενεύη με θέμα *Ο Νίκος Καζαντζάκης και οι Αρχαίοι* και το άλλο στην Αθήνα με θέμα *Νίκος Καζαντζάκης, μεταφραστής και μεταφραζόμενος*. Με την ευκαιρία αυτή, η Συντονιστική Επιτροπή στέλνει, σε εσάς και τις οικογενείες σας, τις θερμότερες ευχές της για τον καινούριο χρόνο.

ΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΤΩΝΕΣ

Από τις 4 έως τις 19 Σεπτεμβρίου 1937, ο Νίκος Καζαντζάκης επισκέφτηκε την Πελοπόννησο. Δημοσίευσε τις εντυπώσεις του στην εφημερίδα "Καθημερινή" (7-21 Δεκεμβρίου). Παραθέτουμε εδώ ένα απόσπασμα που αναφέρεται στην Ολυμπία και τους ολυμπιακούς αγώνες. Το πλήρες κείμενο δημοσιεύεται στο *Regard crétois* - τεύχος 28, Δεκέμβριος 2003.

Ωρες πολλές κοίταξα το ιερό τοπίο της Ολυμπίας. Ευγένεια, ήρεμη περισυλλογή, γελαστή καλοδεχόμενη κοιλάδα ανάμεσα σε χαμηλά μερωμένα βουνά, προφυλαγμένη από τον άγριο βοριά, από τον καφερό νοτιά, ανοιχτή μονάχα δυτικά κατά τη θάλασσα, απ' όπου καταφτάνει, ανεβαίνοντας το ρέμα του Αλφειού, ο δροσερός πελαγίσιος αγέρας. Δεν υπάρχει τοπίο στην Ελλάδα που να παρακινάει τόσο γλυκά κι επίμονα στην ειρήνη και τη συμφιλίωση. Με άσφαλο μάτι οι αρχαίοι το 'χαν διαλέξει να συγκεντρώνονται εδώ, κάθε τέσσερα χρόνια, όλες οι ελληνικές φυλές αδερφωμένες και διαλέγοντάς το, το γέμισαν νόημα και πλήθυναν τη γαλήνη του και τη συμφιλιοτική του υποβολή.

Ζήλιες, έχτρες, εμφύλιοι πόλεμοι σπάραζαν την Ελλάδα, δημοκρατίες, αριστοκρατίες, τυραννίες αλληλοεξοντώνονταν, οι

κλειστές λαγκάδες, τ' απομονωμένα νησιά, τα ξεμοναχμένα ακρογιάλια, οι μικρές ανεξάρτητες πολιτείες δημιουργούσαν έναν πολυκέφαλο ενιαίο και αλληλομισούμενο οργανισμό, και τα πάθη έβραζαν στο κάθε στήθος. Και ξαφνικά, κάθε τέσσερα χρόνια, το καλοκαίρι, κήρυκες στεφανωμένοι, οι σπονδοφόροι, ξεκινούσαν από την ιερή τούτη κοιλάδα, έτρεχαν ως τα πέρατα του ελληνισμού, διαλαλούσαν την ιερομηνία των αγώνων, την ανακωχή, προσκαλώνοντας φίλους κι εχθρούς στην Ολυμπία να παίζουν. Απ' όλη την Πελοπόννησο και τη Στερεά Ελλάδα, από τη Μακεδονία, τη Θεσσαλία, την Ηπειρο και τη Θράκη, από τα παράλια της Μαύρης Θάλασσας, της Μικράς Ασίας, της Αίγυπτος, της Κυρήνης, από τη Μεγάλη Ελλάδα και τη Σικελία, έτρεχαν αθλητές και προσκυνητές στην πανελλήνια κοιτίδα του παιχνιδιού. Δούλοι δεν μπορούσαν να πατήσουν εδώ, μήτε εγκληματίες, μήτε βάρβαροι, μήτε γυναίκες. Μονάχα ελεύθεροι Έλληνες.

Κανένας άλλος λαός δεν είχε κατανοήσει τόσο τέλεια την κρυφή και φανερή αξία του παιχνιδιού. Όταν η ζωή κατορθώσει με τον καθημερινόν αγώνα να νικήσει τους εχθρούς γύρα της - φυσικές δυνάμεις και θεριά, την πείνα, τη δίψα, την αρρώστια - τυχαίνει κάποτε να της περισσεύει δύναμη. Τη δύναμη αυτή ζητάει να τη σπαταλήσει παίζοντας. Ο πολιτισμός αρχίζει από τη στιγμή που αρχίζει το παιχνίδι. Όσο η ζωή μάχεται να διατηρηθεί, να προστατευτεί από τους εχθρούς της, να κρατηθεί απάνω στη φλούδα της γης, πολιτισμός δε γεννιέται. Γεννιέται από τη στιγμή που η ζωή ικανοποιήσει τις πρώτες ανάγκες της κι αρχίζει να χαιρείται λίγη ανάπαυση. Πώς να χρησιμοποιήσει την ανάπαυση αυτή, πώς να τη μοιράσει στις διάφορες κοινωνικές τάξεις, πώς να την πληθύνει και να την εξευγενίσει όσο μπορεί ; Από τη λύση που δίνει στα προβλήματα αυτά η κάθε ράτσα κι η κάθε εποχή, κρίνεται η αξία κι η ουσία του πολιτισμού μας.

Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ ΔΕΝ ΑΦΟΡΙΣΤΗΚΕ ΠΙΣΤΕ

Κατά τη διάρκεια των πολλαπλών εκδηλώσεών μας έχουμε συναντήσει Έλληνες από την Ελλάδα ή το εξωτερικό, ιδιαίτερα κληρικούς, οι οποίοι ισχυρίζονται ότι ο Νίκος Καζαντζάκης είχε αφοριστεί. Εξάλλου, μερικοί αληθινοί θαυμαστές του μεγάλου Κρητικού, παραδείγματος χάριν η διάσημη ηθοποιός Μελίνα Μερκούρη, που υπήρξε και Υπουργός Πολιτισμού, γράφει στο βιβλίο της *Γεννήθηκα Ελληνίδα* ότι ο Καζαντζάκης ζούσε στην Αντίμπ εξόριστος και αφορισμένος. Ας αποκλείσουμε εκ προοιμίου τον δήθεν αφορισμό του από τη Ρωμαιοκαθολική εκκλησία, για τον απλούστατο λόγο ότι ο Καζαντζάκης ήταν χριστιανός ορθόδοξος. Ιδού ποια είναι η αλήθεια :

1. Ο Καζαντζάκης πίστευε στον Θεό. Ο ισχυρισμός ότι ήταν άθεος είναι αντίθετος προς την αλήθεια. Αρκεί να διαβάσει κανείς την αλληλογραφία του, τα βιβλία του, το έργο της κυρίας Κλεοπάτρας Πρίφτη *Ο ένθεος Καζαντζάκης*, τα άρθρα στο *Regard crétois*, ιδιαίτερα εκείνα του Darren Middleton και της Αικατερίνης Χατζηθεοδώρου, που δημοσιεύονται στο τεύχος 28, για να αντιληφθεί ότι ισχύει το αντίθετο.

2. Είχε μείνει πιστός στην παράδοση της ορθοδοξίας. Είχε πάντα επάνω του μια εικόνα της Μαύρης Παναγίας, που του είχε προσφέρει ο μυστικιστής Ρώσος ποιητής Κλιούγεφ. Αμέσως μετά την αγο-

ρά της τελευταίας του κατοικίας στην Αντίμπ, προσκάλεσε τον ορθόδοξο ιερέα της Νίκαιας να την ευλογήσει. Βέβαια, άσκησε οξεία κριτική ενάντια σε ορισμένες εσφαλμένες πρακτικές της ορθόδοξης Εκκλησίας (βλ. τα βιβλία του *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται και Οι Αδερφοφάδες*).

3. Η ορθόδοξη Εκκλησία της Αθήνας προσπάθησε, ανεπιτυχώς, να τον αφορίσει. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης αντιτάχθηκε σε αυτό, εφόσον μάλιστα ανήκε θρησκευτικά στην Κρητική Εκκλησία, που είναι αυτόνομη.

4. Η ταφή του έγινε με θρησκευτικό τρόπο. Η κηδεία του τελέστηκε στον μητροπολιτικό ναό του Αγίου Μηνά στο Ηράκλειο της Κρήτης παρουσία του Αρχιεπισκόπου της Κρητικής Εκκλησίας Ευγενίου, του κλήρου και απέραντου πλήθους πιστών. Ο κ. Γεροκωστόπουλος, Υπουργός Παιδείας και Θρησκευμάτων, ο οποίος εκπροσωπούσε τη συντηρητική κυβέρνηση της χώρας, ήταν επίσης παρών και συνόδευσε τη σορό του νεκρού μέχρι την τελευταία του κατοικία. Ο πατήρ Σταύρος Καρπαθιωτάκης, στρατιωτικός ιερέας, συνόδευσε και εκείνος τη σορό μέχρι τον τάφο του. Τιμωρήθηκε την επομένη από τον στρατιωτικό διοικητή.

5. Ο Καζαντζάκης ετάφη στην Ντάπια Μαρτινένγκο, σύμφωνα με ομόφωνη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του Ηρακλείου. Ο ισχυρισμός ότι, επειδή ήταν αφορισμένος, δεν μπορούσε να ταφεί στο νεκροταφείο, είναι καθαρό ψεύδος.

6. Το 1963, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας 1ος επισκέφτηκε την Κρήτη. Τον ρώτησαν δημοσίως γιατί δεν είχε αφορίσει τον Καζαντζάκη. Η απάντηση του μεγάλου προκαθήμενου της εκκλησίας ήταν καυστική: *Ο Καζαντζάκης είναι μέγας και τα βιβλία του κοσμούν την πατριαρχική βιβλιοθήκη*.

7. Κατόπι αιτήματος της Ελένης Κατσουλάκη, μέλους της Εταιρείας και κατοίκου Ηνωμένων Πολιτειών Βορείου Αμερικής, ο αρχειοφύλαξ του Οικουμενικού Πατριαρχείου της ανακοίνωσε στις 13 Μαΐου 2003 τα εξής: *Εις απάντησιν, σεπτή εντολή, γνωρίζω υμίν, ότι ερευνήσας μετά προσοχής τους οικείους Κώδικας του Αρχείου, δεν ανεύρον τοιούτον αφορισμόν* (η επιστολή αυτή δημοσιεύεται στο *Regard crétois*, τεύχος 28 - Δεκέμβριος 2003). Είναι σαφής η απάντηση αυτή και θέτει ένα τέλος, το ελπίζουμε, σε όλα τα ψεύδη και τις φημολογίες.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Το κεντρικό αυτό όργανο της Εταιρείας, το οποίο εξελέγη από τη Γενική Συνέλευση που συνήλθε στην Καζαμπλάνκα στις 14 Δεκεμβρίου 2002, συνεδρίασε δύο φορές:

Όσλο-Βέστμπι, 20 Σεπτεμβρίου 2003

Παρόντες: Francis Quanquin, Κυριακή Samuelsen, Γεώργιος Στασινάκης. *Δικαιολογημένα απόντες:* Muggadin Abdoulaliev, Ivana Bajic, Αθηνά Βουγιούκα, José Antonio Costa Ideias, Mireille Jourdanet, Δημήτρης Κάττου, Yvette Renoux-Herbert, Δημήτρης Τζάνος, Zurab Vacheishvili, Anthony Vassiliadis, Alfred Vincent. *Αδικαιολόγητα απόντες:* Françoise Braoudakis, Alexandre Dmitriev, Jean Khoury, Olga Omatos.

Ηράκλειο-Κρήτη, 6 Δεκεμβρίου 2003

Παρόντες: Αθηνά Βουγιούκα, Mireille Jourdanet, Γεώργιος Στασινάκης, Δημήτρης Τζάνος, Zurab Vacheishvili, Alfred Vincent. *Δικαιολογημένα απόντες:* Françoise Braoudakis, José Antonio Costa Ideias, Δημήτρης Κάττου, Francis Quanquin, Yvette Renoux-Herbert, Κυριακή Samuelsen, Anthony Vassiliadis. *Αδικαιολόγητα απόντες:* Muggadin Abdoulaliev, Ivana Bajic, Alexandre Dmitriev, Jean Khoury, Olga Omatos.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Κατά τη διάρκεια σημαντικών εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν στο Μπουένος Άιρες, τον Νοέμβριο 2003, συναντήσαμε τον κ. Γεώργιο Σουβατζή, μορφωτικό ακόλουθο της Ελληνικής Πρεσβείας και νεοεκλεγέντα Πρόεδρο του Αργεντινικού Τμήματος της Εταιρείας.

Είχε την καλοσύνη να απαντήσει στις ερωτήσεις μας.

Σας παρακαλώ να παρουσιαστείτε.

Γεννήθηκα στον Πειραιά. Εδώ και 29 χρόνια περίπου εργάζομαι σε διάφορες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών. Βρίσκομαι στην Αργεντινή για δεύτερη φορά.

Πώς ανακαλύψατε το έργο του Νίκου Καζαντζάκη και την Εταιρεία; Άρχισα να διαβάζω το έργο του πολύ νέος, όταν φοιτούσα στη μέση εκπαίδευση. Με γοήτευσε. Έπειτα το ξαναδιάβασα στην Ιερουσαλήμ όπου υπηρετούσα, κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του Προέδρου της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη. Βάλαμε ήδη τις βάσεις για την ίδρυση Ισραηλινού και Παλαιστινιακού Τμήματος.

Μπορείτε να αναφέρετε τις τελευταίες σημαντικές εκδηλώσεις στο Μπουένος Άιρες;

Η Εταιρεία μας διοργάνωσε δύο εκδηλώσεις: μία πρώτη, στις 18 Νοεμβρίου, σε συνεργασία με την Ελληνική Πρεσβεία, τον μορφωτικό σύλλογο *Καρνάτιδες* και το Πανεπιστήμιο του Παλέρμο, στα πλαίσια του εορτασμού του "OXI", της άρνησης δηλαδή της Ελλάδας να υποχωρήσει στους επιτιθέμενους Ιταλούς. Υπό τον γενικό τίτλο *Η επικαιρότητα της σκέψης του Καζαντζάκη*, οι Marcela Solà, Antonio Requeni, Carlos Spinedi, Jorge Dermitzakis παρουσίασαν διάφορες όψεις του έργου του Καζαντζάκη. 90 άτομα έλαβαν μέρος (παρά την κακοκαιρία), μεταξύ των οποίων και ο κ. Pablo Ubierna (καθηγητής Βυζαντινής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Μπουένος Άιρες - UBA) και η κα Ιωάννα Κατσιγιάννη (καθηγήτρια Ελληνικής Λογοτεχνίας και Ιστορίας στο UBA). Η δεύτερη εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στις 20 Νοεμβρίου. Διοργανώθηκε από την Εταιρεία και την Ελληνική Πρεσβεία στο αμφιθέατρο της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Αργεντινής και συγκέντρωσε περίπου 110 άτομα. Ο κ. Γεώργιος Στασινάκης μίλησε με θέμα *Η σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*. Παρευρέθηκαν: Οι κ.κ. Παναγιώτης Κουβέλης, Έλληνας ναυτικός ακόλουθος, Horacio Salas, Πρόεδρος της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Αργεντινής, Terry Juan, Πρόεδρος της αργεντινής επιτροπής της Διεθνούς Εταιρείας Ομηρικών Σπουδών, Έλληνες που ήλθαν από πολλές περιοχές της Αργεντινής, το Μπουένος Άιρες, τη Λα Πλάτα, το Μπεριάζο (80 χλμ.), το Ροζάριο (300 χλμ.), την Παράνα (500 χλμ.), την Κόρδοβα (2000 χλμ.). Ο απόηχος των εκδηλώσεων έδειξε ότι ήταν πολύ επιτυχημένες και εκτιμήθηκαν πολύ από το κοινό που μας ζήτησε να διοργανώσουμε και άλλες.

Στις 20 Νοεμβρίου 2003, η Γενική Συνέλευση του Αργεντινικού Τμήματος εξέλεξε νέο Διοικητικό Συμβούλιο (Comitina Directiva). Εξελέγητε Πρόεδρος. Σας συγχαίρουμε και είμαστε βέβαιοι ότι θα εργασθείτε λίαν επιτυχώς. Μπορείτε να παρουσιάσετε τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου;

Αντιπρόεδρος: η κα Ιωάννα Κατσιγιάννη. Γενικός Γραμματέας: ο κ. Pablo Ubierna. Μέλη: οι κ.κ. Ευγένιος Βερνίκος, εμπειρογνώμων λογιστής, Jeronimo Brignone, καθηγητής σε ιδιωτικό Ινστιτούτο και η κα Maria Guillemina Castro, αρχιτέκτων και συγγραφέας.

Ποιες θα είναι οι επόμενες δραστηριότητές σας;

Το 2004 και το 2005 προγραμματίζουμε: Συμμετοχή στη Διεθνή Έκθεση Βιβλίου του Μπουένος Άιρες με ειδικές διαλέξεις αφιερωμένες σε διάφορες όψεις του έργου του Καζαντζάκη. Διοργάνωση μεγάλου λογοτεχνικού διαγωνισμού μεταξύ των σπουδαστών των Πανεπιστημίων της Αργεντινής. Συμμετοχή του Τμήματός μας στο συνέδριο με θέμα τη *Θρησκευτικότητα* που θα διοργανωθεί στο Μπουένος Άιρες. Διαλέξεις, προβολή βίντεο και παρουσίαση του μουσικού και χορευτικού θεάματος *Αλέξης Ζορμπάς* από τον Jorge Dermitzakis (γνωστότατο καλλιτέχνη στην Αργεντινή).

ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

• **Γαλλία.** Το Τμήμα διοργάνωσε δύο διαλέξεις στο Παρίσι: στις 6 Νοεμβρίου, ο κ. Yves Le Gars μίλησε με θέμα *Η εικόνα της γυναίκας στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη*. Στις 6 Δεκεμβρίου, ο κ. Zygmund Blaszycki παρουσίασε και διάβασε αποσπάσματα από την *Αναφορά στον Γκρέκο*.

- **Γεωργία.** Στις 11 Νοεμβρίου ο Zurab Vacheishvili έκανε μία διάλεξη. Στις 14 Οκτωβρίου, το Τμήμα διοργάνωσε συνέδριο με αντικείμενο διάφορες όψεις του έργου του μεγάλου Κρητικού. Τέλος, δημοσίευσε πρόσφατα το τεύχος 3 του δελτίου του. Συγχαρητήρια στον Zurab.
- **Ελλάδα.** Στις 7 Νοεμβρίου 2003, ενώπιον εκλεκτού κοινού του Μορφωτικού Γαλλόφωνου Κύκλου της Αθήνας, ο κ. Γεώργιος Στασινάκης παρουσίασε *Το έργο και τη σκέψη του Νίκου Καζαντζάκη*. Ευχαριστούμε την κα Πατρίτσια-Ποτίτσα Παρνασσού, αφοσιωμένη και ικανή Πρόεδρο αυτού του Κύκλου, για την ευγενική της πρόσκληση.
- **Ηνωμένες Πολιτείες της Βορείου Αμερικής.** Το Τμήμα της Νέας Υόρκης διοργάνωσε στις 13 Οκτωβρίου δύο διαλέξεις του καθηγητή Peter Bien, που είναι ο καλύτερος ειδικός μελετητής του Καζαντζάκη. Κατά γενική ομολογία, είχαν μεγάλη επιτυχία. Μπράβο σε όλους!
- **Καναδάς.** Οι διαλέξεις της κας Κυριακής Πετράκου, καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος του Ελληνικού Τμήματος, με θέμα *Το θεατρικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη*, στο Μόντρεαλ (19 Οκτωβρίου) και στο Τορόντο (20 Οκτωβρίου), κατέκτησαν το πολυπληθές κοινό που παρευρέθηκε. Συγχαρητήρια στην Κυριακή, στον Νίκο Μεταλλινό και σε όλους τους διοργανωτές.
- **Κούβα.** Στις 7 και 8 Απριλίου 2003, η καθηγήτρια κα Elina Miranda, μέλος του Κουβανικού Τμήματος της Εταιρείας, παρουσίασε στην Αβάνα *Τη ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη*.
- **Κόπρος.** Διάλεξη στη Λευκωσία, στις 10 Δεκεμβρίου, της κας Κλαίρης Αγγελίδου, επιφανούς και ευαίσθητης ποιήτριας, επίτιμου μέλους της Εταιρείας, με θέμα *Καζαντζάκης ο ανυπότακτος*. Ο κ. Γεώργιος Στασινάκης της πρόσφερε μετάλλιο με την ανάγλυφη μορφή του Καζαντζάκη και η κα Δήμητρα Κάττου, Πρόεδρος του Κυπριακού Τμήματος, μία εικόνα αγίου. Μικρή ανταμοιβή σε σχέση με ένα απέραντο ταλέντο! Μπράβο στη Δήμητρα για την εξαιρετική δουλειά της!
- **Ουρουγουάη.** Η αίθουσα του Ιδρύματος Tsakos ήταν γεμάτη για τη διάλεξη του κ. Γεωργίου Στασινάκη με θέμα *Ο Καζαντζάκης και η ποίηση*. Η εκδήλωση αυτή σηματοδότησε μία νέα αρχή για το Τμήμα, πάνω σε καινούριες βάσεις. Η κα Margarita Larriga εξελέγη Πρόεδρος. Τη συγχαίρουμε και της εκφράζουμε την εμπιστοσύνη μας.
- **Ουζμπεκιστάν.** Ένα τρίτο Τμήμα ιδρύθηκε στην Μπουχάρα. Θερμά συγχαρητήρια στον Πρόεδρό του, Soukhrob Bobokalonov.
- **Σουδάν.** Χάρη στον Πρέσβη της Ελλάδος, κ. Μοσχονά, το μορφωτικό τμήμα της Γαλλικής Πρεσβείας και την ελληνική κοινότητα, πραγματοποιήθηκαν δύο πολύ επιτυχημένες εκδηλώσεις στις 12 και 13 Οκτωβρίου. Ο κ. Αλέξανδρος Τσάκος ορίστηκε υπεύθυνος της Εταιρείας. Νέες εκδηλώσεις θα λάβουν χώρα το 2004. Το 2005, θα διοργανωθεί στο Χαρτούμ συνέδριο με θέμα *Ο Καζαντζάκης και ο αραβικός, χριστιανικός και μουσουλμανικός κόσμος*.
- **Σουηδία.** Στις 16 Νοεμβρίου, διοργανώθηκε εκδήλωση από το Τμήμα. Περιελάμβανε αναγνώσεις και συζήτηση πάνω στο έργο του Καζαντζάκη. Συγχαίρουμε τον Πρόεδρο του Τμήματος, Jan Henrik Swahn, για την περιφημη δουλειά του.
- **Συρία.** Μετά τη Δαμασκό, η Εταιρεία και οι Πρεσβείες της Γαλλίας και της Ελλάδος διοργάνωσαν εκδηλώσεις στο Χαλέπι και στο Λατακουϊέ. Ήταν μεγάλο το ενδιαφέρον του κοινού για το έργο του Καζαντζάκη, ο οποίος θεωρείται από τους Συρίους ως ένας από τους δικούς τους συγγραφείς. Ανοίγονται έτσι εξαιρετικές προοπτικές για την ίδρυση Τμήματος και τη διοργάνωση νέων εκδηλώσεων.

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- **Αίγυπτος.** Τον Απρίλιο, το Αιγυπτιακό Τμήμα και ο Σύλλογος Ελληνοαιγυπτιακής Φιλίας προσκάλεσαν τον καθηγητή Ahmed Etman.
- **Αρμενία.** Το Αρμενικό Τμήμα της Εταιρείας και το Γαλλικό Ινστιτούτο διοργανώνουν δύο εκδηλώσεις στο Εριβάν στις 2 και 3 Απριλίου. Με τους κ.κ. Zurab Vacheishvili και Γεώργιο Στασινάκη.

- **Βαλτικές χώρες.** Σημαντικές εκδηλώσεις της Εταιρείας στο Ταλίν (15 Μαΐου), τη Ρίγα (17 Μαΐου) και το Βίλνιους (19 Μαΐου). Σημειωτέον ότι η εκδήλωση του Ταλίν είναι η πρώτη στην Εσθονία.
- **Βέλγιο.** Το Βελγικό Τμήμα, προεδρευόμενο από τον κ. Αριστεΐδη Λαυρέντζο, διοργανώνει τον Φεβρουάριο 2004 διάλεξη της κας Κυριακής Πετράκου με θέμα *Το θέατρο του Νίκου Καζαντζάκη*. Συγχαρητήρια στον Αριστεΐδη και σε όλη την ομάδα του.
- **Βενεζουέλα.** Ο κ. Κώστα Παλαμιδής, Πρόεδρος του Τμήματος του Καράκας, μας πληροφορεί ότι οι οκτώ σπουδαστές που παρακολούθησαν μαθήματά του πάνω στις τραγωδίες του Καζαντζάκη θα παρουσιάσουν τις εργασίες τους στο κοινό, από τις 31 Ιανουαρίου έως και τις 8 Φεβρουαρίου.
- **Βουλγαρία.** Η Εταιρεία και οι Πρεσβείες της Γαλλίας και της Ελλάδας διοργανώνουν δύο εκδηλώσεις στη Σόφια για τον Νίκο Καζαντζάκη, στις 5 και 6 Φεβρουαρίου 2004. Καλή επανάληψη των δραστηριοτήτων μας στη χώρα αυτή!
- **Βραζιλία.** Το Βραζιλιανό Τμήμα προτοιμάζει μία ενδιαφέρουσα εκδήλωση στο Σάο Πάολο, τον Φεβρουάριο 2004.
- **Ελβετία.** Εκπομπή Mordicus, Ραδιοφωνία Γαλλόφωνης Ελβετίας: *Γύρω από τον ποιητή και συγγραφέα Νίκο Καζαντζάκη* (8 Ιανουαρίου, 09.30-11.00 π.μ.), Λωζάνη (14 Φεβρουαρίου, Κέντρο Pierre Mercier, ώρα 19.00, σε συνεργασία με την Ελληνική Κοινότητα Λωζάνης), Βέρνη (9 Μαρτίου, με την Alliance française), Ζυρίχη (13 Μαρτίου, με το "Ακροθέαμα") και Βασιλεία (14 Μαΐου, με τον Μορφωτικό Σύλλογο Φιλελλήνων της Βασιλείας).
- **Ελλάδα.** Η εξαιρετική συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών συνεχίζεται. Μετά την Κόρινθο (26 Σεπτεμβρίου 2003), θα πραγματοποιηθούν κοινές εκδηλώσεις στην Πάτρα (19 Ιανουαρίου 2004), στη Λειβαδιά (21 Ιανουαρίου) και στη Λάρισα (22 Ιανουαρίου). Εξάλλου, η Εταιρεία διοργανώνει εκδηλώσεις στην Αθήνα (20 Ιανουαρίου, με τη συνεργασία της Λέσχης Rotary του Αγίου Γεωργίου Λυκαβηττού), στην Έδεσσα (24 Ιανουαρίου, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Φιλολόγων), στη Θεσσαλονίκη (25 Ιανουαρίου, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Κολινδριωτών). Στις 8 Μαΐου, η Εταιρεία μας, ο Δήμος Νάξου και η Γαλλική Πρεσβεία θα εντοχίσουν αναμνηστική πλάκα στην πρόσοψη της Ρωμαιοκαθολικής Γαλλικής Σχολής της Νάξου όπου φοίτησε ο Καζαντζάκης μεταξύ 1897 και 1898.
- **Ενωμένα Αραβικά Εμιράτα και Ομάν.** Οι εκδηλώσεις που αναβλήθηκαν λόγω του πολέμου στο Ιράκ, θα πραγματοποιηθούν από τις 20 έως τις 25 Μαρτίου. Ευχαριστούμε τις Πρεσβείες Γαλλίας και Ελλάδος για την υποστήριξή τους.
- **Μαδαγασκάρη.** Πρώτη εκδήλωση στις 11 Ιουνίου 2004.
- **Μεγάλη Βρετανία.** Υπό τον τίτλο *Ταξίδι στην Αγγλία με τον Νίκο Καζαντζάκη*, το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Τμήματος, με Πρόεδρο τον κ. Κώστα Κώστα, διοργανώνει, στις 13 Μαρτίου, στο Λονδίνο (στο Hellenic Centre), μία εκδήλωση. Περιλαμβάνει αναγνώσεις και μία διάλεξη. Θα ακουστεί επίσης η εκκλήση του Καζαντζάκη στο BBC, το 1946, για τη δημιουργία μας *Διεθνούς του Πνεύματος*.
- **Μολδαβία.** Διάλεξη στο Chisinau, στις 2 Μαΐου 2004.
- **Ουγγαρία.** Ο Σύλλογος των Ελλήνων της Ουγγαρίας και η Εταιρεία μας διοργανώνουν εκδήλωση στις 21 Φεβρουαρίου στη Βουδαπέστη.
- **Ουκρανία.** Χάρη στην υποστήριξη της Γαλλικής Πρεσβείας, προβλέπονται δύο εκδηλώσεις: στο Χάρκοβο (24 Μαΐου) και στο Κίεβο (26 Μαΐου). Εξάλλου, λάβαμε το τεύχος 10 του δελτίου του Τμήματος *Zorbas*. Συγχαρητήρια στον Serguei Féodosovien.
- **Πορτογαλία.** 18 Μαρτίου 2004: διάλεξη με θέμα την *Οδύσσεια*.
- **Ρωσία.** Χάρη στο Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο, θα πραγματοποιηθεί εκδήλωση στη Μόσχα, στις 3 Ιουνίου 2004.
- **Σενεγάλη.** Με τη βοήθεια του αντιπροσώπου μας κ. Aliou Ndiaye, θα πραγματοποιηθεί δεύτερη εκδήλωση στο Ντακάρ στις 30 Μαΐου 2004. Συγχαρητήρια και ευχαριστίες στον φίλο μας Aliou.
- **Τουρκμενιστάν.** Τρίτη εκδήλωση στις 18 Ιουνίου, στο Αχγκαμπάτ, μία πόλη που είχε επισκεφτεί ο Νίκος Καζαντζάκης το 1929.
- **Τυνησία.** Ο καθηγητής Pierre Garrigues επαναλαμβάνει το

2004 το μάθημά του για τον *Αλέξη Ζορμπά*. Τα συγχαρητήριά μας στον Pierre.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Πληροφορηθήκαμε ότι ο Δήμος Ηρακλείου, στην Κρήτη, απένειμε εφέτος το Βραβείο Νίκος Καζαντζάκης στον δημοσιογράφο και συγγραφέα Νίκο Φιλιάκη. Συγχαίρουμε θερμά τον Νίκο για αυτή τη διάκριση που τόσο του άξιζε.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

Στα πορτογαλικά (Βραζιλία)

Η φίλη μας Solange Pinheiro, μέλος της Επιτροπής του Βραζιλιανού Τμήματος, μας παρακάλεσε να συμπληρώσουμε τον κατάλογο που δημοσιεύτηκε στο προηγούμενο τεύχος του *Synthesis*.

• *Στα παλάτια του Μίνοα*, μετ. Maria Cecilia Oliveira Marques, Σάο Πάολο, εκδ. Marco Zero, 1996.

Μεταφράσεις στα νορβηγικά

Ευχαριστούμε την Κυριακή Samuelsen, Πρόεδρο του Νορβηγικού Τμήματος και μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής, για την αποστολή του ακόλουθου καταλόγου:

• *Οι αδερφοφάδες*, μετ. Bjarte Kaldhol, Όσλο, εκδ. Aeshhoug, 1968.

• *Ο Καπετάν Μιχάλης, ελευθερία ή θάνατος*, μετ. Leif Kristiansen, Όσλο, εκδ. Tanum, 1955.

• *Βίος και Πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά*, Όσλο, μετ. Aksel Akseolson, εκδ. Tanum, 1953.

• *Ο τελευταίος πειρασμός*, Όσλο, μετ. Aksel Akseolson, εκδ. Tanum, 1951.

• *Ο Χριστός ξανασταυρώνεται*, μετ. Aksel Akseolson, Όσλο, εκδ. Tanum, 1951.

• *Ο φτωχούλης του Θεού*, μετ. Aksel Akseolson, Όσλο, εκδ. Tanum, 1954.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Γενική Συνέλευση της Εταιρείας συνέρχεται κάθε δύο χρόνια. Η τελευταία έλαβε χώρα στην Καζαμπλάνκα, στις 14 Δεκεμβρίου 2002. Η επόμενη θα πραγματοποιηθεί στη Λευκωσία, στις 11 Δεκεμβρίου 2004. Οι φίλοι μας του Κυπριακού Τμήματος διοργανώνουν με την ευκαιρία αυτή *Εβδομάδα Νίκου Καζαντζάκη*, από τις 6 έως τις 12 Δεκεμβρίου. Κατά τη διάρκεια αυτής της εβδομάδας, ο κ. Χρίστος Σανταμούρης θα εκθέσει τα χαρακτηριστικά του έργου, εμπνευσμένα από το έργο του Νίκου Καζαντζάκη. Στις 8 Δεκεμβρίου, θα διοργανωθεί μουσικοποιητική βραδιά στο Γαλλικό Μορφωτικό Κέντρο. Στις 11 Δεκεμβρίου, μετά τη Γενική Συνέλευση, η κα Μυρτώ Γεωργιάδου θα δώσει ρεσιτάλ. Θα ερμηνεύσει αποσπάσματα από την όπερα *Πρωτομάστορας* του Καλομοίρη και από τον *Καπετάν Μιχάλη* του Χατζιδάκη.

ΘΑΝΑΤΟΣ

Πληροφορηθήκαμε με θλίψη μας τον θάνατο του κ. Χρίστου Πετρώνδα, μέλους του Κυπριακού Τμήματος της Εταιρείας. Στο *Regard crétois* του Ιουλίου 2003, δημοσιεύσαμε ένα άρθρο του με τίτλο *Ο Νίκος Καζαντζάκης και η εκπαίδευση μέσα από τις επιστολές του στη Γαλάτεια*. Απευθύνουμε στην οικογένειά του τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

Περιεχόμενα του τεύχους 27 - Ιούλιος 2003

Στο ιδιαίτερο αυτό τεύχος δημοσιεύονται ανέκδοτα ποιήματα του Νίκου Καζαντζάκη, σονέτα που βρέθηκαν στο Μουσείο Καζαντζάκη, στους Βαρβάρους-Μυρτιά, τον Ιούνιο 2003. Τα μετέφρασα στα γαλλικά ο κ. Herp.

- **Προλεγόμενα**, José Antonio Costa Ideias.

- **Κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη**: Ανέκδοτα ποιήματα (*Άσε με πάλι. Οιδίποδας. Τα αιώνια. Η αμυγδαλιά. Θερμοπόλλες*). Ταξιδιωτική περιγραφή: *Κύπρος, το νησί της Αφροδίτης*.

- **Έρευνες**: Αναστάσιος Ιακωβίδης, “Η διδασκαλία των έργων του Καζαντζάκη”. Χρίστος Πετρώνδας, “Ο Νίκος Καζαντζάκης και η εκπαίδευση μέσα από τις επιστολές του στη Γαλάτεια”. Αικατερίνη Χατζήθεοδώρου, “Ο ‘Θεός’ του Καζαντζάκη”. Darren J.N. Middleton, “Ένας αιρετικός στο Περιβόλι της Παναγίας, ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Άθως, το Άγιον Όρος”.

- **Μαρτυρίες**: Ελένη Καζαντζάκη, “Οι τελευταίες ημέρες του Νίκου”. Jorge Zalamea, “Στους δρόμους της γης και του πνεύματος”.

- **Δραστηριότητες της Εταιρείας** (Ιανουάριος-Ιούλιος 2003).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΑΣ Όνομα

Μας ερωτούν συχνά γιατί γράφουμε στα γαλλικά Kazantzaki χωρίς το τελικό σίγμα. Για τον απλούστατο λόγο ότι ο ίδιος ο συγγραφέας το θέλησε έτσι. Η χήρα του, κα Ελένη Καζαντζάκη, μας το επιβεβαίωσε επανειλημμένα.

Βραβείο

Ο Νίκος Καζαντζάκης δεν έλαβε ποτέ το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης, αλλά το Διεθνές Βραβείο Ειρήνης (Βιέννη, 1956).

Έργα

Ο Νίκος Καζαντζάκης έγραψε: τρία ποιητικά έργα, επτά δοκίμια, είκοσι θεατρικά έργα, έντεκα μυθιστορήματα, πέντε τόμους με ταξιδιωτικές εντυπώσεις και δεκάδες ρεπορτάζ, δύο βιβλία για παιδιά και πολλά σχολικά βιβλία, εννέα κινηματογραφικά σενάρια, δεκάδες μεταφράσεις από τα γερμανικά, τα αγγλικά, τα ισπανικά, τα γαλλικά, τα αρχαία ελληνικά και τα ιταλικά, άφθονη αλληλογραφία και δεκάδες άρθρα, μονογραφίες και μελέτες για τους μεγαλύτερους συγγραφείς, καλλιτέχνες και σοφούς του κόσμου δημοσιευμένα στις ελληνικές εφημερίδες και στο *Μέγα Εγκυκλοπαιδικόν Λεξικόν* του Ελευθερουδάκη.

Εγγραφή

Για την εγγραφή στην Εταιρεία, αρκεί να αποστείλετε σχετική επιστολή στη Συντονιστική Επιτροπή ή στο τοπικό Τμήμα. Κάθε μέλος καταβάλλει ετήσια συνδρομή, που καθορίζεται από το διοικούν όργανο του Τμήματος. Ένα μέρος αποδίδεται στη Συντονιστική Επιτροπή για τα μέλη που επιθυμούν να λαμβάνουν την επιθεώρηση *Le Regard crétois*. Η εγγραφή σας είναι πολύτιμη βοήθεια για τις δραστηριότητές μας. Ευχαριστούμε εκ των προτέρων.

Χρήσιμες διευθύνσεις

- Συντονιστική Επιτροπή: Comité de coordination, Case postale 2714, 1211 Genève 2 Dérôt, Suisse.
- Δημοσιεύσεις: (*Le Regard crétois, Synthesis*). Boîte postale 45, 01632 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France.

SYNTHESIS, ενημερωτικό δελτίο. Δημοσιεύεται από τη Συντονιστική Επιτροπή της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, τρεις φορές το χρόνο, στα αγγλικά (υπεύθυνος: Alfred Vincent, Σίδνεϊ), γαλλικά (Γεώργιος Στασινάκης, Meyrin), γερμανικά (G. S. Henrich, Αμβούργο), ελληνικά (Αθηνά Βουγιούκα, Βάρκιζα), ισπανικά (Anthony Vassiliadis, Σαντιάγο της Χιλής), πορτογαλικά (José Antonio Costa Ideias, Λισσαβόνα) και ρωσικά (Margarita Madanova, Αλμάτι). Μακέτα: Michel Comte. Σκίτσο: Τάκης Καλιμούχος. Dérôt légal: Δεκέμβριος 2003 (ISSN 1246-7251). Διευθύντρια έκδοσης: Françoise Braoudakis (Annemasse, Γαλλία). Ταχυδρομική διεύθυνση: B.P. 45. 01632 Saint-Genis-Pouilly Cedex, France. Τιμή: 1 ευρώ. FAX: 004122 782 43 18. E-mail: georges.stassinakis@tiscalix.ch